

AMADEU FONT I LA INCERTESA DEL SILENCI

XAVIER VIVES I SABATÉ

Fer el resum o explicació de cinquanta anys de treball plàstic acostuma a ser difícil. L'aprenentatge, l'àmbit social, les circumstàncies familiars, l'evolució personal, etc. fan canviar l'obra creativa i és difícil moltes vegades entendre quina circumstància ha provocat aquesta o aquella variació.

Però el cas de l'Amadeu Font és peculiar perquè, en llegir els comentaris i crítiques a la seva obra que diferents autors han fet al llarg d'aquest mig segle, veiem com es repeteixen les valoracions i observacions. No és difícil endevinar de qui estan parlant. I, això no obstant, el treball d'en Font està molt lluny de ser repetitiu, sistemàtic o constant. És més aviat tot el contrari. La lluita creativa perseverant, arrossegada amb sofriment, ens obre, en cada exposició realitzada, un món nou, una faceta diferent de l'autor, de les seves preocupacions, volers i il·lusions.

L'Amadeu és extremament sensible a aquelles circumstàncies personals i de l'entorn que hem enumerat al principi, però hi ha una fidelitat en el missatge i en el punt de partida que mai no han enganyat l'espectador. Poden variar els recursos utilitzats, la intensitat i les maneres, però l'autor és fidel a si mateix, a les seves idees, creences i valors. S'ha fet bé la destil·lació, són essències d'un mateix substrat personal, singular, lliure en definitiva.

Hi ha, creiem, un concepte clau per entendre la personalitat de l'autor: essencialitat. En tota l'obra de l'Amadeu Font, tant en la primera obra figurativa com en l'informalisme abstracte poste-

rior, hi ha una tremenda tensió cap a l'essència, cap a la recerca d'aquells recursos mínims més bàsics que són capaços d'expressar el màxim. És eixut, busca els elements de les paraules i dels gests, l'efectivitat del traç mínim i del color imprescindible. Puntualitza amb contundència el valor del concepte expressat a través de la forma, de manera essencial, simple i potent. Sortosament per a ell i per a nosaltres, aquesta recerca no té fi. Com molt bé saben els qui s'hi han endinsat, la simplicitat és extremament complexa.

No estem parlant d'un tema estilístic ni d'una manera de fer les coses: la tensió cap a l'essència cal entendre-la aquí com una obligació moral, un imperatiu que s'imposa l'autor. L'exigència ètica està sempre present en els treballs d'en Font. Implica l'honestedat de l'artista cap a la creació que és condició terminant per a tota obra d'art; no hi ha obra mestra si l'autor està més preocupat per l'efecte i la reacció del públic que pel seu treball. L'art en general, i aquí molt particularment, no vol provocar efectes, sinó provocar èticament amb l'expressió noble i directa. L'art autèntic pot agradar o no, però mai no enganyarà.

També és la fidelitat, a si mateix, a l'àmbit, a les idees. Significa ser fidel al compromís amb unes opcions, amb un camí que és ple de la llibertat, i significa també la valentia de la renúncia que fonamenta la simplicitat i defineix el concepte. No hi ha art sense llibertat, ni llibertat sense renúncia.

I encara una tercera exigència és la que demana a l'observador que és invitat a recrear l'obra, a refer el procés creatiu i a assumir el risc de l'autor. Hi ha un esperonament a la imitació de l'obra, que vol dir ser conseqüent i coherent amb si mateix i amb el món; no hi ha concessions a la retòrica ni a la tribuna. És un "ho agafes o ho deixes", que obliga a prendre-hi part.

Aquest compromís, exigència i essencialitat no faciliten l'estada, ni a l'autor ni a l'espectador. És una obra del sofriment ètic, d'aquell que sap quin és el camí, que dubta de les seves capacitats, però que és lliure sense límits per arribar fins al final. És la presència constant de la dificultat i del camí llarg. No és el sofriment de la lluita matèrica de l'informalisme o de l'expressionisme, sinó el sofriment de la contenció per ser just, noble, essencial, perquè res no hi sobri. I l'espectador viu el sofriment que hi ha de recerca, d'incertesa i de solitud.

L'art abstracte apel·la a la capacitat —no sabem si innata o adquirida— de l'ésser humà per comprendre el llenguatge emocional de la forma, apel·la a la capacitat per representar-se en imatges que no tenen correspondència amb la realitat i la capacitat per comunicar-se a través seu.

L'abstracció és reflex de l'ànima, del sentiment que brolla a través de la matèria, de les formes, dels colors i de les textures, i a l'artista li arriba el moment angoixant en què dubta si aquest sentiment que amb subtileza ha intentat representar podrà també ser experimentat per un semblant. I un dia descobreix que no està sol, que hi ha uns éssers amb una percepció, sensibilitat, capacitat per comprendre les seves obres; llavors l'artista s'obre i la solitud s'alleuja. Llegir-lo és una experiència inefable, inexplicable, íntima, però secretament compartida. És un llenguatge sense sintaxi, no lineal, que sols llavors li permet parlar amb silenci: —Què vol dir això? —li pregunten a l'artista... i emmudeix.

Veiem grans superfícies amb unes mínimes línies centrals o una falsa cal·ligrafia a la part

superior o una ziga-zaga en un extrem; elements reiteratius i insistents ens creen tensions i marquen ritmes, ens limiten el buit i ensenyen el que no hi ha, ensenyen el silenci. Aquests elements de tensió hi són tant en l'obra abstracta com en la figurativa, on els elements importants —el rostre com a presència definitiva, les mans com a expressió de l'obrar...— queden rodejats d'una boira indefinida que emmarca el subjecte, l'abstreu i el defineix al mateix temps. Són aquestes tensions provocadores de tendresa, suggeridores de passions, recordança d'il·lusions.

Amb els anys l'Amadeu Font ha anat despullant l'obra fins a deixar-ne el perfume. Utilitza els fons velats, lleus, rics en matisos amb una paleta de colors escassa però subtil, els gestos són traçats minuciosament, mai més enllà del necessari, definint espais d'acolliment, crits de paüra i auxili, horitzons d'il·lusió, llocs de desitjos moridors. Tots ells fan una obra esberladissa, tendra, lleugera i alhora ferma i contundent. És la nuesa fràgil i necessitada però viva, destil·lada en el dolor de la creació que s'exposa a l'esdevenidor incert i subjecte a la mirada inquisidora del públic. Gairebé imperceptible, sense crits, ens marca el to de l'obra: el respecte a l'alteritat, el respecte al Tu.

El Tu, ara femení, ara col·lectiu, és característic de l'obra de l'Amadeu Font, és una presència constant, un referent que sense imposar-se roman com a companyia i testimoni silencios. Silencios per deixar sentir el discurs de les formes, però present com a protagonista fitador, delimitador del valor de la vida. El femení, paradigma de tendresa, d'acolliment i intimitat es transforma en la idealitat del Tu, en l'Ésser per al qual et desvies, a qui et lliures amb confiança i et timbra la humanitat. Sense aquest Ésser que transforma el Jo en un Nosaltres mai no seríem humans, perquè després del Tu i Jo ve la col·lectivitat on em realitzo i on envelleixo, que em demana i obliga.

La naturalesa humana està vinculada al temps: som una memòria que esdevindrà. Ho sap bé l'Amadeu, que marca el ritme del temps,

marca el pas transfigurador del nostre entorn i la nostra constitució, amic obligat i inseparable de la intimitat de l'Ésser i generador d'incertesa trèmula per finalment arribar a no ser.

Tota l'essencialitat que hem comentat, tota la simplicitat que podem trobar en aquesta obra porten a aquest nucli fonamental que és l'Ésser humà, donant i indigent, que amb la seva presència, presència del rostre, fa sobrer les paraules.

Deixeu-nos dir que han estat cinquanta anys de silenci.

AMADEU FONT I BERNADES

Nascut el 14 de desembre de 1925, va estudiar a les escoles de l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera. El seu primer professor de dibuix va ser Ramon Costa, a les Arts del Dibuix d'Igualada. La formació pictòrica la va rebre de l'Escola de Mestres Pintors a Barcelona i de l'Escola de Belles Arts de Tetuan, aquesta última durant el servei militar.

El treball i les necessitats de la família l'han marcat en la seva trajectòria. També ell mateix reconeix que durant la seva vida hi ha hagut diverses persones que han influït en la seva formació: el seu primer mestre, Ramon Costa; el qui va ser alcalde d'Igualada, Josep M. Lladó i Bausili; Mariano Bertuchi, director de l'Escola de Belles Arts de Tetuan; el Sr. Serra i Ferrer de l'Escola de Mestres Pintors de Barcelona; i Xavier Vives, autor del text que publiquem i que analitza la seva obra. “Tots ells —ens diu—, van ser per a mi excepcionals i molt oportuns en cada moment de la meua vida”.

L'any 1982 l'Ajuntament d'Igualada li va dedicar una exposició antològica a la Sala Municipal durant els dies de la Festa Major.

XAVIER VIVES I SABATÉ (Igualada, 1952) és llicenciat en Filosofia per la Universitat de Barcelona i diplomat en Disseny Industrial. Treballa com a il·lustrador i és director de l'Escola Municipal d'Art Gaspar Camps, d'Igualada. És autor del relat *L'ermità*, publicat el 1998.

